

MAASTRICHT EN JAC. P. THIJSSE

Geboortehuis van Jac. P. Thijssse (foto: eigendom Heimans en Thijssse Stichting).

1995, precies 25 jaar na de eerste Europese campagne voor natuur en milieu (het natuurbeschermingsjaar N70) uitgeroepen tot het Europees Natuurbeschermingsjaar, gaat met dit december-nummer zijn laatste maand in. Voor de Nederlandse natuurbescherming was 1995 in de eerste plaats een "gedenkwaardig" jaar. Geen natuurbescherming zonder natuurbeschermers: 1995 was het Jac.P. Thijssse-jaar, het jaar waarin herdacht werd dat één van onze meest vooraanstaande natuurbeschermers van het eerste uur, Dr. Jac. P. Thijssse, een pionier en voortrekker op het gebied van de natuur- en milieu-educatie in Nederland, precies vijftig jaar daarvoor, in 1945, overleed. De eerste aflevering van deze 84e jaargang stond voor een belangrijk deel in het teken van "Heimans & Thijssse", en dit naar aanleiding van het verschijnen van de geheel herziene en sterk uitgebreide 23e druk van de onvolprezen en hoogst oorspronkelijke, "Geïllustreerde Flora van Nederland" (bij kenners ook wel bekend als de HH&T). In de voor u liggende laatste aflevering van de 84e jaargang brengen we Jac.P. Thijssse zelf nog eenmaal voor het voetlicht.

Jac.P. Thijssse (1865-1945) was zijn tijd ver vooruit. Samen met zijn vriend en collega Eli Heimans (1861-1914) was Thijssse rond de eeuwwisseling verantwoordelijk voor de eerste veldbiologische bewustwording in Neder-

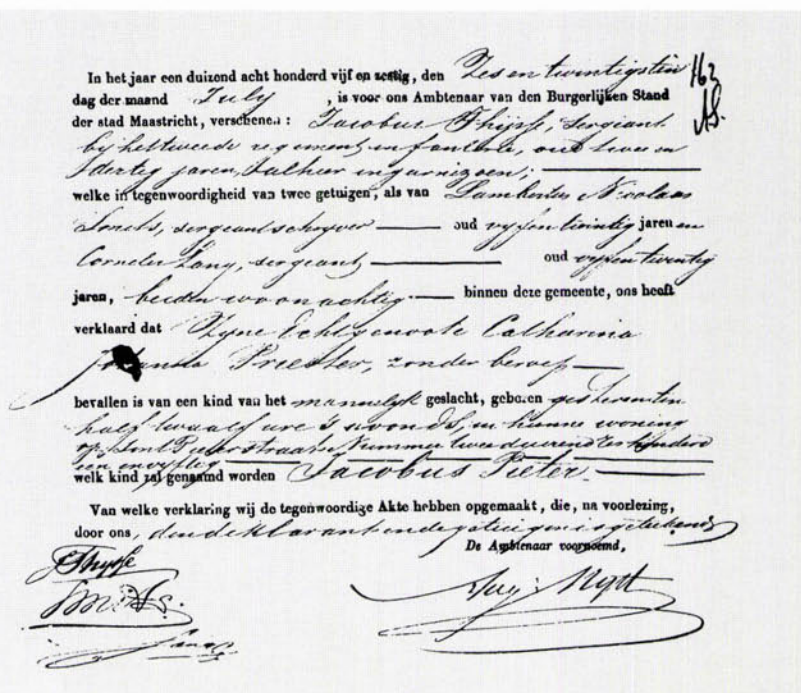
land. Hun pionierswerk vormde een belangrijke stimulans voor de opbloei van de beoefening van de veldbiologie en tot het ontstaan van de natuurbeschermingsbeweging in ons land. De amateuronderzoeker en onderwijzer Jac. P. Thijssse heeft als natuurbeschrijver bij het Nederlandse volk een brede belangstelling weten te wekken voor natuur en natuurstudie. Hij inspireerde velen in woord en geschrift tot natuurbeleving en natuurkennis. Hij ontwikkelde zich daarbij tot een ware volksoepvoeder. Jacobus Pieter Thijssse werd op 25 juli 1865 in Maastricht geboren als derde zoon van Jacobus Thijssse (Delft, 1832), beroepssergeant van het 2e Regiment Infanterie, en Catharina Johanna Priester (Middelburg, 1836).

Het gezin Thijssse bewoonde destijds (van mei 1864 tot april 1868) de Commandantswoning van de toenmalige Pieterskazerne in de Sint-Pieterstraat, het voormalige kloostercomplex van de Minderbroeders te Maastricht (sinds 1939 onderdeel van het Rijksarchief Limburg).

Het feit dat Jac.P. Thijssse in Maastricht geboren is, op een steenworp afstand van de toen nog in volle glorie verkerende Sint-Pietersberg, verklaart zijn bijzondere en persoonlijke band met deze verre uithoek van Nederland. Een band die hij zijn hele leven trouw is gebleven, zoals onder meer blijkt uit zijn vele geschriften die hij ons heeft nagelaten.

Jac.P. Thijssse (1865-1945).

Geboorte-akte
Jac. P. Thijssse
(Gemeente-archief
Maastricht).

De onthulling van de plaquette en presentatie van de wandelgids op vrijdag 29 september j.l. (v.l.n.r.: Bart Graatsma (auteur wandelgids), Wil de Jong (voorzitter CNME) en de wethouder voor Cultuur, Raymond Leenders) (foto: W. Graatsma).

Ton Coops neemt namens de Heimans en Thijse Stichting uit handen van Tineke de Jong (auteur wandelgids) een van de eerste exemplaren van de wandelgids in ontvangst (foto: W. Graatsma).

Zo zegt Thijse in zijn Verkade-album "Waar wij wonen" (1937) over zijn geboortestreek:

"Ik ben er nog altijd trotsch op, dat ik in Maastricht ben geboren. Die trots heeft nu niet zoo'n bijzonder stevigen grond, want ik was nog geen drie jaar oud, toen wij die stad weer verlieten. Maar de verhalen van mijn oudere broers en de onverflauwde lofspraken van mijn ouders bleven glans en glorie geven aan Maastricht en aan den Sint Pietersberg, aan Valkenburg en Meerssen. Een land van schoonheid en plezier. Toen ik nu veel later – ik liep al tegen de twintig en het lot had ons naar heel andere streken gebracht – als aankomend natuuronderzoeker naar Zuid-Limburg trok, had ik het gevoel van naar huis toe te gaan".

In een van zijn Verkade-albums ("Onze Groote Rivieren" uit 1938) beschrijft Jac.P. Thijse een wandeling door de oude "groene" binnenstad van zijn geboorteplaats Maastricht. In het kader van het Jac.P. Thijse-jaar heeft het dit jaar opgerichte Centrum voor Natuur- en MilieuEducatie Maastricht (CNME) het initiatief genomen tot de samenstelling en uitgave van een Jac.P. Thijse-wandeling door Maastricht, getiteld "Onbekommerd" in de voetsporen van Jac.P. Thijse", waarbij de tekst van het Verkade-album uit 1938 als leidraad is genomen (zie binnenzijde achteromslag november-nummer).

Om de herinnering aan Jac.P. Thijse en bovenal het feit dat Thijse in 1865, nu precies 130 jaar geleden, in Maastricht geboren werd, ook in zijn geboortestad Maastricht levend te houden, is op initiatief van en door het Centrum voor Natuur- en MilieuEducatie Maastricht, naast de uitgave van die Thijse-wandeling, een herinneringsplaquette bij het geboortehuis van Jac.P. Thijse gerealiseerd (zie de voorplaat van dit nummer). Op vrijdag 29 september j.l. vond de officiële onthulling plaats, tezamen met de presentatie van genoemde wandelgids.

De laatste avondbijeenkomst in (het Jac.P. Thijse-jaar) 1995 van Kring Maastricht van het Natuurhistorisch Genootschap, waarvan Thijse zo'n 30 jaar (tot aan zijn dood in 1945) lid is geweest, staat geheel in het teken van Jacobus Pieter Thijse.

Op 7 december a.s. – de eerste donderdag-avond van de maand – wordt door Kring Maastricht in samenwerking met het Centrum voor Natuur- en MilieuEducatie Maastricht (CNME) en de Vereniging voor Natuur- en Milieu-educatie (IVN), afdeling Maastricht, in het Natuurhistorisch Museum Maastricht een Thijse-avond georganiseerd waarbij iedereen van harte welkom is (voor het programma: zie blz. 291).

Bart Graatsma

VERENIGINGSNIEUWS

HET GENOOTSCHAP OP WEG NAAR 2000 (20)

"OVER CONTRIBUTIE, WAARNEMINGEN EN GENOOTSCHAPSWAARDE"

Toen ik ruim 6 jaar geleden werd gevraagd om het voorzitterschap van het Genootschap op me te nemen hoefde ik daar niet lang

over na te denken. Het was al een eer voor mij om van een dergelijk actieve club bestuurslid te zijn en het verzoek om nog intensiever mee te denken over het te voeren beleid was niet tot dovemansoren gericht. Zo dacht ik er toen over en zo denk ik er nog over.

Toch is er nogal wat veranderd in de laatste jaren. Je zou kunnen zeggen dat het Genootschap "volwassener" is geworden. Anderen

geven dit aan met de term "professioneler", weer anderen met "eigentijds". Hoe je het ook noemt, feit is dat de vereniging bruist van de activiteiten waardoor het er ook bestuurlijk niet gemakkelijker op is geworden. De roep naar professionele, vaste krachten voor bestuurlijke ondersteuning en ondersteuning naar Kringen en Studiegroepen wordt dan ook steeds vaker gehoord.

Met de groei van het Genootschap namen